

شیوه ارزیابی دانشجویان

امتحاناتی که خوب تهیه شده باشند به دانشجویان این فرصت را می‌دهند که معلومات خویش را ارزیابی کنند و بنابراین به عنوان بازخوردی سازنده و یک وسیله ترغیب، تاثیر مهمی در بهبود و بالا بردن میزان کارکرد و کارایی آنها دارد. این امتحانات اشتباهات شاگردان را تصحیح و فعالیتهای آنها را در جهت نیل به هدفهای مناسب هدایت می‌کند اما اگر امتحان طبق اصول صحیح تهیه نشده باشد یا از آن به عنوان یک وسیله تنبیه استفاده شود، به گونه موثر موجب دلسردی یا گمراهی دانشجویان شده و یادگیری آنان را به مخاطره می‌اندازد.

استادی که به اتکای دانش، معلومات و مهارتهای پیشین شاگردان عهده دار تدریس و ارائه واحد درسی بخصوصی می‌شود باید بداند که دانشجویان بواقع موادی را که قبلاً به آنها آموزش داده شده فرا گرفته اند یا نه. پس در ابتدا باید یک ارزشیابی انجام شود و در صورت لزوم اقدامات اصلاحی و جبرانی انجام شود.

ضعفی که در امتحانات معلم ساخته وجود دارد را می‌توان تا حدی با تهیه طرح امتحان کنترل کرد. منظور از تهیه طرح امتحان به گونه کلی آن است که مطمئن شویم نمونه سوالات بواقع منعکس کننده هدفهای آموزش و مقاصد تدریس است. استاد برای تهیه چنین طرحی باید: 1- مقصود از تهیه تست را به روشنی بیان کند 2- هدفهایی را که باید توسط تست اندازه گیری شود به صورت عملی تعریف کند. 3- محتوا و مطالبی را که باید بوسیله تست سنجیده شود مشخص سازد. 4- درباره اهمیت نسبی هر هدف و هر سنجش از محتوا تست تصمیم بگیرد. پیش نویس طرح امتحان بر اساس هدفهای عملی تدریس و مطالبی که باید در امتحان پوشانده شود تنظیم گردد.

محتوا از این لحاظ مهم است که بوسیله آن می‌توان به هدفهای تدریس دست یافت و در واقع شامل همه مطالبی است که استاد قصد دارد از آن امتحان به عمل آورد. استاد می‌تواند با استفاده از فصول عمده کتاب، بخشهای مناسب متن درس یا راهنمای برنامه تحصیلی، طرح محتوا و مطالبی را که باید در خود بگنجانند تهیه و تنظیم کند. تهیه یک جدول دو بعدی که یک بعد آن هدفها و بعد دیگرش محتوای امتحان باشد، نشان می‌دهد که کدام هدف با کدام بخش از محتوا ارتباط دارد و بنابراین زیر بنای کاملی برای توسعه و پرورش تست فراهم می‌سازد.

پس از تعیین هدفها و محاسبه تعداد و درصد سوالاتی که باید به هر هدف اختصاص یابد تعیین سطح دشواری سوالات مفید خواهد بود. همچنین محاسبه قدرت تشخیص هر سوال نیز مثر خواهد بود. سوالات باید بر حسب سطح دشواری از آسان به مشکل تدوین شود. سوالاتی را که همه بتوانند به آنها پاسخ دهند و سوالاتی را که هیچکس نتواند به آنها پاسخ دهد سوالات نامناسب می‌نامند.

ارزشیابی سوالات انشایی تا حد زیادی تحت تاثیر توانایی آزمایش شونده در بیان و پروراندن مطالب قرار می‌گیرد. دانشجویانی که در نوشته های خود از بیانی فصیح استفاده می‌کنند، نکات دستوری و نقطه گذاری را رعایت می‌کنند و مطالب را با خط زیباتری می‌نویسند، در شرایط مساوی از نظر سطح یادگیری، بیش از کسانی که نکات فوق را رعایت نمی‌کنند نمره می‌گیرند. به علاوه نمره گذاری و ارزشیابی سوالات تا حد زیادی تحت تاثیر نظر شخصی و قضاوت ذهنی تصحیح کننده قرار می‌گیرد. بطوریکه به ورقه امتحانی واحد، توسط معلمان مختلف و یا توسط یک معلم در زمانهای مختلف ممکن است نمره های متفاوتی داده شود.

به دلیل تعداد کم سوالات امتحانات انشایی نمی‌توان نمونه معرفی از برآیند یادگیری دانشجویان را مورد سنجش قرار داد. یک مجموعه بهینه سوال برای برآورد توانایی امتحان شونده مجموعه ای است که دشواری همه سوالهای آن برابر با پارامتر توانایی امتحان شونده و قدرت تشخیص همه سوالات آن نیز بزرگ باشد.